

Energetski zakon /EZ-1/

(pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili)

K a z a l o:

1	Pregled pristojnosti in nalog občine po Energetskem zakonu /EZ-1/.....	1
1.1	Pravna podlaga	1
1.2	Pristojnosti in naloge občinskega sveta po Energetskem zakonu /EZ-1/.....	1
1.2.1	Akti občinskega sveta po Energetskem zakonu /EZ-1/	2
1.3	Pristojnosti in naloge župana po Energetskem zakonu /EZ-1/	2
1.3	Akti župana po Energetskem zakonu /EZ-1/	2
2	Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine.....	3
2.1	Temeljna načela.....	3
2.2	Energetska politika	3
2.2.1	Lokalni energetska koncept	3
2.2.2	Lokalna energetska organizacija	3
2.3	Javno pooblastilo za izdajanje smernic in soglasij pri poseganju v prostor	4
2.4	Razlastitev in ustanovitev služnosti v javno korist.....	4
2.4.1	Posebne določbe o razlastitvi in ustanovitvi služnosti v javno korist.....	4
2.4.2	Lastninska pravica ali služnost v javno korist po samem zakonu	5
	Ključne besede	5
	Uporabljene kratice	5
	Viri	5

1 Pregled pristojnosti in nalog občine po Energetskem zakonu /EZ-1/**1.1 Pravna podlaga**

tč.	predpisi, ki so podlaga za sprejem predpisa	določba	pojasnilo
1	Ustava Republike Slovenije /URS/ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a, 92/21 – UZ62a		

tč.	predpis	določba	pojasnilo
1.1	Energetski zakon /EZ-1/ Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS		1

tč.	podrejeni predpisi	določba	pojasnilo
1.1.1	Uredba o upravljanju z energijo v javnem sektorju Uradni list RS, št. 52/16, 116/20 in 158/20 – ZURE		
1.1.2	Pravilnik o metodologiji in obvezni vsebini lokalnega energetskega koncepta Uradni list RS, št. 56/16		

1.2 Pristojnosti in naloge občinskega sveta po Energetskem zakonu /EZ-1/

tč.	pristojnosti in naloge občinskega sveta	določba	pojasnilo
1	Po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za energijo sprejme lokalni energetska koncept.	29. člen	8
2	Lahko sprejme skupen lokalni energetska koncept z več občinami.	29. člen	8
3	Z odlokom lahko predpiše prioritarno uporabo energentov za ogrevanje.	29. člen	8

4	Prostorske načrte občine usklajuje z Lokalnim energetskega konceptom.	29. člen	8
5	Ustanovi ali pooblasti lokalno energetske organizacije za izvajanje nalog iz EZ-1 in zakona, ki ureja učinkovito rabo energije, ki so v pristojnosti občine.	29.a člen	9
6	Z odlokom lahko podeli javno pooblastilo distributerju, ki opravlja lokalno gospodarsko javno službo na področju distribucije zemeljskega plina, toplote in drugih energetskih plinov, da: • daje v postopku priprave prostorskih aktov smernice in mnenja na načrtovane prostorske ureditve skladno s predpisi o urejanju prostora in Energetskem zakonu /EZ-1/, • če je zanje zaprosen, določa projektne pogoje pred začetkom izdelave projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja in daje soglasja k projektnim rešitvam za načrtovane posege v območje varovalnih pasov omrežij, skladno z zakonom, ki ureja graditev objektov, in Energetskim zakonom /EZ-1/.	467. člen	10

1.2.1 Akti občinskega sveta po Energetskem zakonu /EZ-1/

tč.	akti občinskega sveta	določba	pojasnilo
1	Lokalni energetskega koncept.	29. člen	8
2	Odlok o prioritetni uporabi energentov za ogrevanje v občini.	29. člen	8
3	Odlok o ustanovitvi lokalne energetske organizacije.	29.a člen	9
4	Pooblastilo lokalni energetske organizaciji za izvajanje nalog po EZ-1 in po zakona, ki ureja učinkovito rabo energije.	29.a člen	9
5	Odlok o načinu opravljanja izbirne lokalne gospodarske javne službe dejavnost distribucije toplote oziroma plina v občini.	467. člen	10

1.3 Pristojnosti in naloge župana po Energetskem zakonu /EZ-1/

tč.	pristojnosti in naloge župana	določba	pojasnilo
1	Objavi Lokalni energetskega koncept na spletni strani občine.	29. člen	8
2	Na predlog investitorja nemudoma vloži predlog za razlastitev, če investitor v 30 dneh po vročitvi ponudbe za sklenitev pogodbe o pridobitvi lastninske pravice na nepremičninah iz 472. člena EZ-1, te pogodbe ne uspe skleniti.	473. člen 472. člen	11
3	Z upravičencem služnosti v javno korist sklene pogodbo, s katero se ugotovi obseg služnosti na določeni nepremičnini.	474. člen	12

1.3 Akti župana po Energetskem zakonu /EZ-1/

tč.	Akti župana	določba	pojasnilo
1	Predlog za razlastitev.	473. člen 472. člen	11
2	Pogodba o obsegu služnosti na nepremičnini.	474. člen	12

2 Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine

- 1 **Energetski zakon /EZ-1/** določa načela energetske politike, pravila delovanja trga z energijo, načine in oblike izvajanja gospodarskih javnih služb na področju energetike, načela in ukrepe za doseganje zanesljive oskrbe z energijo, za povečanje energetske učinkovitosti in varčevanja z energijo ter za večjo rabo energije iz obnovljivih virov, določa pogoje za obratovanje energetskih naprav, ureja pristojnosti, organizacijo in delovanje Agencije za energijo ter pristojnosti drugih organov, ki opravljajo naloge po Energetskem zakonu /EZ-1/ (1. člen EZ-1).

2.1 Temeljna načela

- 2 V skladu z določilom 8. člena Energetskega zakona /EZ-1/ (načelo stroškovne učinkovitosti) si morajo organi lokalnih skupnosti pri sprejemanju politik, strategij, programov, načrtov, splošnih in konkretnih pravnih aktov ter pri izvedbi ukrepov na podlagi Energetskega zakona /EZ-1/ prizadevati doseči čim nižje neposredne stroške ukrepov za pravne in fizične osebe in čim nižje zunanje stroške glede na dosežene rezultate, ob upoštevanju načela stroškov v celotni življenjski dobi.
- 3 Kot je določeno z 10. členom Energetskega zakona /EZ-1/ (načelo enakega obravnavanja) morajo biti postopki, ki so povezani z gradnjo zmogljivosti za oskrbo z energijo, oskrbo z energijo ali z rabo energije, ki jih vodi lokalna skupnost, vodeni na način, ki zagotavlja enakopravno obravnavanje vseh udeležencev v postopku.
- 4 Postopki, ki so povezani z gradnjo zmogljivosti za oskrbo z energijo, z oskrbo z energijo ali z rabo energije, ki jih vodi lokalna samouprava morajo biti vodeni na način, ki zagotavlja preglednost vodenja postopkov in sprejemanja odločitev (11. člen EZ-1 (načelo preglednosti)).
- 5 V skladu z 14. členom Energetskega zakona /EZ-1/ mora lokalna skupnost pri sprejemanju politik, strategij, programov, načrtov in splošnih pravnih aktov ter pri izvajanju drugih zadev iz svoje pristojnosti upoštevati njihove vplive na doseganje ciljev s področja energijske učinkovitosti, obnovljivih virov energije in okoljske sprejemljivosti.
- 6 Lokalna skupnost mora v skladu s svojimi pristojnostmi spodbujati dejavnosti za povečanje energetske učinkovitosti in deleža obnovljivih virov ter drugih nizkoogljičnih virov energije. Pri določanju spodbud morajo biti okolju prijaznejše naprave, tehnologije, oprema, proizvodi in storitve ter dejavnosti deležne večjih ugodnosti od okolju manj prijaznih. Lokalne skupnosti spodbujajo ozaveščanje, informiranje in izobraževanje o energetske učinkovitosti in obnovljivih virih energije (15. člen EZ-1 (načelo spodbujanja)).
- 7 Organi lokalnih skupnosti si morajo pri sprejemanju politik, strategij, programov, načrtov, splošnih in konkretnih pravnih aktov ter pri izvedbi ukrepov na podlagi tega zakona, prizadevati doseči čim nižje negativne učinke na okolje, pri čemer se upoštevajo okoljska bremena v celotnem življenjskem ciklu. V primeru politik, strategij, programov, načrtov, splošnih in konkretnih pravnih aktov, ki imajo dolgoročne učinke na okolje, si je potrebno prizadevati za zmanjšanje okoljskega bremena na prihodnje generacije (19. člen EZ-1 (načelo okoljske trajnosti)).

2.2 Energetska politika

2.2.1 Lokalni energetske koncept

- 8 Lokalna skupnost sprejme lokalni energetske koncept (LEK) kot program ravnanja z energijo v lokalni skupnosti po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za energijo, in ga objavi na svojih spletnih straneh. Na podlagi LEK se načrtujejo prostorski in gospodarski razvoj lokalne skupnosti, razvoj lokalnih energetskih gospodarskih javnih služb, učinkovita raba energije in njeno varčevanje, uporaba obnovljivih virov energije ter izboljšanje kakovosti zraka na območju lokalne skupnosti. V LEK se opredelijo cilji in ukrepi za doseganje teh ciljev, ki morajo biti v skladu z EKS in akcijskimi načrti iz 26. Energetskega zakona /EZ-1/ in cilji za izboljšanje kakovosti zraka. LEK vključuje posebne cilje in ukrepe za prihranek energije in za povečanje energetske učinkovitosti stavb v lasti lokalnih skupnosti in stanovanjskih skladov ter lokalne načrte za energetske učinkovitost, ki upoštevajo dolgoročne strategije za spodbujanje naložb prenove stavb in možnost učinkovitega individualnega ogrevanja in hlajenja. Na tem mestu moramo opomniti, da lahko več lokalnih skupnosti sprejme skupen LEK, iz katerega morajo biti razvidni cilji in ukrepi posamezne lokalne skupnosti (29. člen EZ-1).

Lokalne skupnosti so dolžne uskladiti LEK z novo sprejetim Energetskim konceptom Slovenije (EKS) ali akcijskim načrtom v roku enega leta od sprejetja EKS ali akcijskega načrta (29. člen EZ-1).

LEK se sprejme na vsakih deset let oziroma tudi pogosteje, če se z EKS ali akcijskimi načrti spremenijo cilji in ukrepi ali če se spremenijo podlage za urejanje prostora in razvoja v lokalni skupnosti. Lokalna skupnost lahko na podlagi usmeritev iz LEK z upoštevanjem okoljskih kriterijev ter tehničnih karakteristik stavb, z odlokom predpiše prioritarno uporabo energentov za ogrevanje (29. člen EZ-1).

Organi lokalne skupnosti ter izvajalci energetskih dejavnosti na območju, ki ga pokriva LEK, so dolžni svoje razvojne dokumente ter delovanje uskladiti s cilji in ukrepi, predvidenimi v LEK. LEK predstavlja obvezno strokovno podlago za pripravo prostorskih načrtov lokalnih skupnosti. Lokalna skupnost je dolžna svoje prostorske načrte usklajevati z LEK, ki velja na njihovem območju. V primeru neskladnosti med LEK in prostorskim načrtom, lokalna skupnost neskladnosti upošteva v postopku priprave oziroma sprememb in dopolnitev prostorskega načrta. Če lokalna skupnost v času sprejema LEK ne vodi postopka priprave oziroma sprememb in dopolnitev prostorskega načrta, začne ta postopek na podlagi ugotovljenih neskladnosti v LEK (29. člen EZ-1). Metodologijo priprave in obvezno vsebino lokalnega energetskega koncepta ter poročanja o izvajanju dejavnosti ki izhajajo iz lokalnega energetskega koncepta je določil minister, pristojen za infrastrukturo s Pravilnikom o metodologiji in obvezni vsebini lokalnega energetskega koncepta (29. člen EZ-1).

Na tem mestu moramo še opomniti, da morajo končni odjemalci energije, ki niso gospodinjiski odjemalci in so locirani na območju posamezne lokalne skupnosti, lokalni skupnosti na zahtevo posredovati podatke o porabi energije, ki so potrebni za pripravo in izvajanje lokalnega energetskega koncepta. Navedeni podatki so podatki o porabi energentov za proizvodnjo toplote, o proizvedeni toploti, o potrebni toploti in o odvečni toploti ter ocene za prihodnje pet letno obdobje (29. člen EZ-1).

2.2.2 Lokalna energetska organizacija

- 9** Ena ali več lokalnih skupnosti lahko za izvajanje nalog iz EZ-1 in zakona, ki ureja učinkovito rabo energije, ki so v pristojnosti lokalnih skupnosti (občine), ustanovi oziroma pooblasti lokalno energetska organizacijo. Naloge, ki jih lokalne energetske organizacije izvajajo v javnem interesu, so: • priprava in izvajanje lokalnih energetskih konceptov, • naloge, povezane z vzpostavitvijo in izvajanjem sistema upravljanja z energijo, • izvajanje in vodenje mednarodnih projektov s področja učinkovite rabe in obnovljivih virov energije. Potrebno je še opomniti, da morajo lokalne energetske organizacije voditi ločene računovodske evidence za sredstva, namenjena opravljanju nalog v javnem interesu (29.a člen EZ-1).

2.3 Javno pooblastilo za izdajanje smernic in soglasij pri poseganju v prostor

- 10** Lokalna skupnost lahko z odlokom podeli javno pooblastilo distributerju, ki opravlja lokalno gospodarsko javno službo na področju distribucije zemeljskega plina, toplote in drugih energetskih plinov, da: • daje v postopku priprave prostorskih aktov smernice in mnenja na načrtovane prostorske ureditve skladno s predpisi o urejanju prostora in Energetskim zakonom /EZ-1/, • če je zanje zaprosen, določa projektne pogoje pred začetkom izdelave projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja in daje soglasja k projektnim rešitvam za načrtovane posege v območje varovalnih pasov omrežij, skladno z zakonom, ki ureja graditev objektov, in Energetskim zakonom /EZ-1/. Ne glede na navedeno v postopkih priprave državnih prostorskih načrtov zastopa interese distributerja, ki opravlja lokalno gospodarsko javno službo na področju distribucije zemeljskega plina, toplote in drugih energetskih plinov, lokalna skupnost, ki je lokalni nosilec urejanja prostora na območju, ki je zajeto v državnem prostorskem načrtu (467. člen EZ-1).

2.4 Razlastitev in ustanovitev služnosti v javno korist

2.4.1 Posebne določbe o razlastitvi in ustanovitvi služnosti v javno korist

- 11** Če investitor v 30 dneh po vročitvi ponudbe za sklenitev pogodbe o pridobitvi lastninske pravice na nepremičninah iz 472. člena Energetskega zakona /EZ-1/ te pogodbe ne uspe skleniti, vloži država oziroma lokalna skupnost oziroma operater, ki je izvajalec obvezne gospodarske javne službe po tem zakonu, kot razlastitveni upravičenec na predlog investitorja nemudoma predlog za razlastitev.

Ponudba za sklenitev pogodbe mora vsebovati cenitev sodno zapriseženega cenilca (473. člen EZ-1).

2.4.2 Lastninska pravica ali služnost v javno korist po samem zakonu

12 Z dnem uveljavitve občinskega podrobnega prostorskega načrta, državnega prostorskega načrta v skladu s predpisi, ki urejajo urejanje prostora, je na nepremičninah, katerih lastnik je Republika Slovenija ali lokalna skupnost in na katerih je za namen iz prvega odstavka 472. člena Energetskega zakona /EZ-1/ predvidena omejitev lastninske pravice s služnostjo v javno korist, vzpostavljena brezplačna služnost v javno korist za namen iz prostorskega akta, razen za služnost na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode, katere plačilo se določi skladno z zakonom, ki ureja vode in na njegovi podlagi izdanimi predpisi. Če pridobi lastninsko pravico na navedeni nepremičnini prejšnjega odstavka Republika Slovenija ali lokalna skupnost po uveljavitvi navedenega načrta, je služnost vzpostavljena z dnem pridobitve lastninske pravice. Upravljavec nepremičnine v lasti lokalne skupnosti in upravičenec služnosti v javno korist sta dolžna skleniti pogodbo, s katero ugotovita obseg služnosti na določeni nepremičnini oziroma nepremičninah, na vodnih in priobalnih zemljiščih pa tudi plačilo za služnost, najkasneje do poteka 6 mesecev od pravnomočnosti gradbenega dovoljenja za objekt infrastrukture, za katerega je služnost v javno korist vzpostavljena. Če v tem roku pogodba ni sklenjena, lahko upravljavec nepremičnine ali upravičenec služnosti zahteva, da sodišče s sodbo nadomesti pogodbo (474. člen EZ-1).

Ključne besede

Lokalna samouprava, občina, pristojnosti, občinski svet, župan, občinska uprava, javna služba, energetika.

Uporabljene kratice

EZ-1 - Energetski zakon /EZ-1/ (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS).

Viri

Ustava in zakoni

Ustava Republike Slovenije /URS/ (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a, 92/21 – UZ62a).

Energetski zakon /EZ-1/ (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP in 44/22 – ZOTDS).

Podzakonski akti

Uredba o upravljanju z energijo v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 52/16, 116/20 in 158/20 – ZURE).
Pravilnik o metodologiji in obvezni vsebini lokalnega energetskega koncepta (Uradni list RS, št. 56/16).